

Міністерство освіти і науки України
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий Юридичний інститут

кафедра правоохоронної діяльності

МЕДИЦЬКИЙ І. Б.

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ
ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ З
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ»**
для здобувачів заочної форми навчання другого курсу
(ОР «Бакалавр»)

Галузь знань **К** Безпека та оборона
Спеціальність **К9** Правоохоронна діяльність

м. Івано-Франківськ, 2025 р.

Схвалено на засіданні кафедри правоохоронної діяльності Навчально-наукового Юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 2 від «23» вересня 2025 року)

Затверджено на засіданні науково-методичної ради Навчально-наукового Юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол №___ від «__»_____ 2025 року)

Рецензенти:

Красницький Іван Васильович Директор навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності Львівського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, професор

Козич Ігор Васильович Завідувач кафедри політики у сфері боротьби зі злочинністю та кримінального права навчально-наукового Юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор юридичних наук, професор

Медицький І. Б. Кваліфікація кримінальних правопорушень: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять (для здобувачів заочної форми навчання другого курсу ОР «Бакалавр») / Ігор Богданович Медицький. Івано-Франківськ: Навчально-науковий юридичний інститут Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2025. 15 с.

Методичні вказівки розроблені на основі навчального плану Навчально-наукового Юридичного інституту Карпатського національного університету імені Василя Стефаника і призначені для підготовки до семінарських занять з дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень», підготовки до здачі екзамену. У посібнику викладені: програма курсу, завдання до семінарських (практичних) занять, які включають переліки питань, що виносяться на обговорення на заняттях, питань для самоконтролю, практичних завдань. До кожної теми подано перелік додаткової літератури, а також відповідних нормативно-правових актів.

Методична розробка призначена для студентів, аспірантів, викладачів.

ЗМІСТ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....

СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

Семінарське заняття №1

Семінарське заняття №2

Семінарське заняття №3

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Існуючий стан законодавства, правотворчої та правозастосовної діяльності засвідчує ту обставину, що у сфері реалізації положень кримінального закону з боку уповноважених суб'єктів нерідко допускається неоднозначне його застосування, протилежна оцінка існуючих обставин і, в кінцевому результаті, помилки при кваліфікації кримінальних правопорушень. Проблема не тільки у ступені підготовки працівників правоохоронних органів, адже і теорія не завжди здатна запропонувати практиці чіткі й однозначні рекомендації щодо кваліфікації передбачених кримінальним законом діянь. Прямим наслідком відсутності належних теоретичних основ є те, що чинне законодавство, по суті, не містить положень, які б регламентували порядок застосування кримінально-правових норм, у тому числі і питання кваліфікації. Правила кваліфікації на сьогодні не закріплені законодавчо, частина із них відображена у постановках вищих судових інстанцій з питань застосування норм про відповідальність за окремі види кримінальних правопорушень. Це ускладнює як реалізацію законодавчих положень, так і засвоєння відповідних питань у процесі здобуття теоретичних знань. Разом із тим, важливість згаданих положень обумовлює те, що навчальними планами підготовки висококваліфікованих юристів передбачено вивчення положень, які стосуються кваліфікації кримінальних правопорушень, адже вони входять до системи підготовки майбутніх працівників органів кримінальної юстиції.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавра (галузь знань К «Безпека та оборона», спеціальність К9 «Правоохоронна діяльність»).

Предметом навчальної дисципліни виступають загальнотеоретичні та прикладні положення, які стосуються основ кваліфікації кримінальних правопорушень.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна є складовою для поглибленого вивчення кримінально-правового циклу, і пов'язана з такими дисциплінами як «Кримінальне право. Загальна частина», «Кримінальне право. Особлива частина», «Кримінологія», «Кримінально-виконавче право», «Кримінальне процесуальне право», а також «Адміністративне право», «Цивільне право».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання нормативної навчальної дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень» є засвоєння здобувачами системи загальнотеоретичних та прикладних знань про основи кваліфікації кримінальних правопорушень; ознайомлення із проблемами, які виникають у процесі кримінально-правової охорони засобами впливу соціальних цінностей, благ та інтересів, а також пропонуваними шляхами їх розв'язання у кримінально-правовій доктрині, правотворчості і правозастосуванні; розвиток здібностей вірно тлумачити положення кримінального закону, вироблення навичок практичного правозастосування та вміння аргументувати власну позицію; виховання поваги до кримінального закону як важливого правового засобу захисту прав, свобод і законних інтересів людини, інтересів суспільства й держави від кримінально-протиправних посягань.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є набуття здобувачами загальних та фахових компетентностей щодо установлення відповідності (тотожності, ідентифікації) ознак складу вчиненого протиправного діяння ознакам складу кримінального правопорушення, передбаченого тією чи іншою кримінально-правовою нормою; уміння самостійно тлумачити і застосовувати відповідні правові приписи, з урахуванням конкретних прикладів слідчо-судової та прокурорської практики.

1.3. Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі повинні:

знати:

- поняття та значення кваліфікації кримінальних правопорушень;
- підстави та принципи кваліфікації кримінальних правопорушень;
- правила кваліфікації кримінальних правопорушень з урахуванням стадій кримінальної протиправної поведінки;
- правила кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених за співучасті;
- правила кваліфікації множинності кримінальних правопорушень;

- правила кваліфікації кримінальних правопорушень при конкуренції та колізіях кримінально-правових норм;
- особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти особи (життя та здоров'я, волі, честі та гідності, статевої свободи та недоторканності);
- особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності;
- особливості кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення
- вимоги – Конституції України; законів і підзаконних нормативних актів; бути обізнаними про правові позиції Касаційного кримінального суду ВС у кримінальних справах та узагальнення судової практики з відповідних категорій справ.

вміти:

- кваліфікувати кримінальні правопорушення із урахуванням вчиненого та загальнотеоретичних положень кваліфікації;
- здійснювати кримінально-правовий аналіз об'єктивних та суб'єктивних ознак кримінальних правопорушень;
- здійснювати розмежування кримінальних правопорушень у процесі кваліфікації, відмежування їх від інших правопорушень;
- навчитись долати конкуренцію та колізію правових норм у ході кваліфікації кримінальних правопорушень;
- уникати та усувати помилки у процесі кваліфікації кримінальних правопорушень;
- обґрунтовувати та обстоювати правильність прийнятого рішення по конкретній практичній ситуації.

Відповідно до навчального плану дисципліна включає лекції, семінарські (практичні) заняття та самостійну роботу здобувачів. У лекціях здійснюється виклад основних теоретичних понять курсу, акцентується увага на важливих, проблемних моментах, практичних можливостях реалізації законодавчих положень тощо. Більш детальне розуміння норм кримінального законодавства, їх теоретичного підґрунтя, системних механізмів реалізації забезпечується у процесі самостійної роботи здобувачів при підготовці до семінарських (практичних) занять та опрацюванні тем, що охоплюються програмою курсу, але не винесені для розгляду на семінарських заняттях. При цьому активно запроваджуються елементи дистанційного навчання. Кожен здобувач додатково вивчає навчальний матеріал за допомогою навчальних посібників (програмних підручників, задачників та інших текстових матеріалів), програмного нормативно-правового забезпечення, засвоює його визначеними програмою курсу частинами, з обов'язковим проведенням викладачем індивідуально-консультативної роботи та здійснення контролю за результатами засвоєння кожної частини курсу.

Дані вказівки покликані допомогти здобувачам у процесі вивчення дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень». У них включена тематика та зміст семінарських і практичних занять.

До тем, винесених на розгляд на семінарських (практичних) заняттях, поданий детальний перелік питань, які будуть розглядатись на занятті, перелік контрольних питань, що носять більш конкретний, деталізований характер, передбачають здійснення узагальнення чи, навпаки, конкретизації окремих положень теми, порівняння нормативних приписів, тлумачення норм, і забезпечують більш глибоке засвоєння теми.

До окремих тем також включені практичні завдання, які передбачають проведення кваліфікації кримінальних правопорушень за конкретними кейсами (фабулами). У процесі аналізу норми відбувається її тлумачення, з'ясування змісту, з урахуванням вивчених теоретичних положень. Відповідь – вирішення практичних завдань, повинна бути максимально повною, обґрунтованою, з визначенням формули кримінально-правової кваліфікації та посиланням на положення нормативно-правових актів та визначенням можливих варіантів вирішення, які можуть відрізнятися в залежності від зміни обставин.

Підготовка до семінарських (практичних) занять не вимагає (але і не заперечує) перенесення до конспекту положень підручників/монографій чи статей нормативно-правових

актів, однак для належних, обґрунтованих відповідей, у першу чергу, на контрольні питання та практичні завдання, в зошиті повинні бути вказані номери статей, їх положення, висновки по справі, результати вирішення конфліктів, які використовуються при відповідях, що дасть змогу викладачу перевірити підготовку до заняття.

Дотримання викладених вище загальних рекомендацій сприятиме набуттю ґрунтовних знань з курсу, розширенню правового світогляду здобувачів, підвищенню теоретико-прикладного рівня їх підготовки.

ПРОГРАМА НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Кваліфікація кримінальних правопорушень: поняття, основні характеристики, значення

Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. Соціально-правове значення кваліфікації кримінальних правопорушень.

Види кваліфікації кримінальних правопорушень. Критерії поділу кваліфікації на окремі види.

Стадії кваліфікації кримінальних правопорушень. Принципи кваліфікації кримінальних правопорушень.

Склад кримінального правопорушення як юридична (правова) підстава кваліфікації кримінальних правопорушень: - поняття та види об'єкту кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення; - поняття, обов'язкові та факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення; - поняття та ознаки суб'єкту кримінального правопорушення. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення; - поняття, обов'язкові та факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

Тема 2. Кваліфікація кримінального правопорушення з урахуванням його стадій

Загальні засади кваліфікації діяння за наявності попередньої кримінально протиправної діяльності.

Поняття закінченого кримінального правопорушення, його характеристика. Незакінчене кримінальне правопорушення: поняття та види.

Готування до кримінального правопорушення: поняття, форми, загальні правила кваліфікації.

Замах на кримінальне правопорушення: поняття, ознаки, загальні правила кваліфікації. Кримінальні правопорушення, за яких замах неможливий. Види замаху і їх врахування при кваліфікації.

Кваліфікація у зв'язку із добровільною відмовою при незакінченому кримінальному правопорушенні. Питання кваліфікації, які вирішуються у зв'язку із добровільною відмовою. Умови правомірності добровільної відмови. Добровільна відмова і суміжні кримінально-правові інститути.

Тема 3. Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого за співучасті

Загальні засади кваліфікації кримінального правопорушення, вчиненого за співучасті. Ознаки співучасті у кримінальному правопорушенні. Кримінальні правопорушення, за яких співучасть неможлива. Формула кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених за співучасті.

Кваліфікація співучасті з врахуванням виду співучасника. Поняття виду співучасника. Класифікація видів співучасників. Кваліфікація поведінки виконавця/співвиконавця, організатора, пособника, підбурювача.

Кваліфікація співучасті із врахуванням її форми. Поняття форми співучасті. Класифікація форм співучасті та її значення для кваліфікації.

Кваліфікація співучасті у кримінальних правопорушеннях із спеціальним суб'єктом.

Кваліфікація причетності до кримінального правопорушення. Форми причетності та їх кваліфікація.

Тема 4. Кваліфікація повторності, сукупності та рецидиву кримінальних правопорушень

Загальна характеристика множинності кримінальних правопорушень. Відмінність триваючих, продовжуваних і складених кримінальних правопорушень від множинності кримінальних правопорушень.

Кваліфікація повторності кримінальних правопорушень. Види та ознаки повторності. Кваліфікація окремих видів повторності кримінальних правопорушень.

Кваліфікація сукупності кримінальних правопорушень. Види сукупності кримінальних правопорушень (ідеальна та реальна).

Кваліфікація рецидиву кримінальних правопорушень. Види рецидиву. Кваліфікація спеціального рецидиву кримінальних правопорушень. Кваліфікація пенітенціарного рецидиву кримінальних правопорушень.

Тема 5. Кваліфікація кримінального правопорушення за наявності обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння

Поняття та види обставин, що виключають злочинність діяння.

Необхідна оборона. Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення. Крайня необхідність. Фізичний або психічний примус. Виконання наказу або розпорядження. Діяння, пов'язане з ризиком. Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.

Тема 6. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти особи

Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя і здоров'я особи. Правові позиції ЄСПЛ у частині гарантій права на життя, заборону катування, права на свободу та особисту недоторканість (Європейська конвенція з прав людини).

Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя особи. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти здоров'я особи. Кваліфікація тілесних ушкоджень. Кваліфікація кримінальних правопорушень, що ставлять у небезпеку життя та здоров'я особи. Кваліфікація кримінальних правопорушень у медичній сфері.

Кваліфікація кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи.

Кваліфікація кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.

Тема 7. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності

Загальні питання кваліфікації кримінальних правопорушень проти власності. Кваліфікація корисливих кримінальних правопорушень, пов'язаних із оберненням чужого майна на користь винного чи інших осіб. Кваліфікація корисливих кримінальних правопорушень, не пов'язаних із оберненням чужого майна на користь винного чи інших осіб. Кваліфікація некорисливих кримінальних правопорушень. Кваліфікація кримінальних правопорушень, пов'язаних із самовільним зайняттям земельної ділянки та самовільним будівництвом.

Тема 8. Особливості кваліфікації кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення

Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

Кваліфікація кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів. Кваліфікація кримінальних правопорушень, пов'язаних з викраденням та незаконним заволодінням наркотичними засобами, психотропними речовинами, їх аналогами або прекурсорами або обладнанням, призначеним для їх виготовлення. Кваліфікація кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним вживанням наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, а також одурманюючих засобів. Кваліфікація інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №1

Тема. Концептуальні засади кваліфікації кримінальних правопорушень

Вивчаючи тему, здобувачі повинні: володіти інформацією про зміст та об'єм, ознаки кваліфікації кримінальних правопорушень; розуміти коло питань матеріального кримінального права, вирішення яких обумовлене правильною кваліфікацією, процесуальне, криміналістичне та кримінологічне значення правильної кваліфікації; розрізняти фактичну й юридичну (нормативну), основні і додаткові підстави кримінально-правової кваліфікації; розуміти сутнісне значення принципів кримінально-правової кваліфікації; бути обізнаними про склад кримінального правопорушення як юридичну (правову) підставу кваліфікації кримінальних правопорушень та володіти знаннями про зміст його елементів.

Питання для обговорення:

1. Поняття та соціально-правове значення кваліфікації кримінальних правопорушень.
2. Види кваліфікації кримінальних правопорушень.
3. Стадії кваліфікації кримінальних правопорушень.
4. Склад кримінального правопорушення як юридична (правова) підстава кваліфікації кримінальних правопорушень:
 - поняття та види об'єкту кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення.
 - поняття, обов'язкові та факультативні ознаки об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
 - поняття та ознаки суб'єкту кримінального правопорушення. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення.
 - поняття, обов'язкові та факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

Контрольні питання:

1. Дайте поняття складу кримінального правопорушення.
2. Яким є співвідношення кримінального правопорушення та складу кримінального правопорушення?
3. Ознаки складу кримінального правопорушення: поняття та види.
4. Поняття та види об'єкта складу кримінального правопорушення. Поняття предмета складу кримінального правопорушення.
5. Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення. Обов'язкові та факультативні ознаки.
6. Поняття, ознаки та види суб'єкта складу кримінального правопорушення.
7. Поняття суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
8. Поняття обов'язкових та факультативних ознак суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.
9. Якими є види складів кримінальних правопорушень?
10. Поняття та види кваліфікації кримінальних правопорушень.
11. Якими є підстави кваліфікації кримінального правопорушення?
12. Які етапи (стадії) проходить процес кваліфікації кримінального правопорушення?
13. Вкажіть статті Особливої частини КК, у яких передбачені кримінальні правопорушення із наступним моментом закінчення (по 2-3 приклади):
 - з матеріальним складом, де є один суспільно небезпечний наслідок;
 - з матеріальним складом, де є кілька альтернативних суспільно-небезпечних наслідків;
 - з матеріальним складом, де є кілька обов'язкових наслідків;
 - з формальним складом, де є одне суспільно небезпечне діяння;
 - з формальним складом, де є кілька альтернативних суспільно-небезпечних діянь;
 - з формальним складом, де є кілька обов'язкових суспільно-небезпечних діянь;
 - з «усіченим» складом;
 - продовжуваних;
 - триваючих.

Тести для самоконтролю:

1. Що є підставою кримінальної відповідальності?

- a) вчинення особою делікту, який містить ознаки небезпечного вчинку, передбаченого українським законодавством та кримінально-правовою традицією;
- b) вчинення особою небезпечного вчинку, забороненого українським законодавством;
- c) вчинення особою небезпечного проступку, який містить ознаки протиправного діяння, передбаченого Конституцією та законами України;
- d) вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад кримінального правопорушення, передбаченого цим Кодексом.

2. Склад кримінального правопорушення – це:

- a) офіційна оцінка поведінки особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, що дається судом в обвинувальному вирокі;
- b) сукупність встановлених кримінальним законом об'єктивних та суб'єктивних ознак, які визначають суспільно небезпечне діяння як кримінальне правопорушення;
- c) сукупність всіх суспільних відносин, інтересів та благ особи, держави і суспільства, що охороняються кримінальним законом;
- d) сукупність передбачених законом ознак, які характеризують зовнішній прояв кримінально протиправного діяння.

3. Вкажіть види складу кримінального правопорушення за конструкцією:

- a) матеріальні, прості, складні;
- b) матеріальні, формальні, усічені;
- c) основні, кваліфіковані, формальні;
- d) прості, складні, альтернативні.

4. Елементами (ознаками) складу кримінального правопорушення є:

- a) об'єкт кримінального правопорушення, об'єктивна сторона кримінального правопорушення, суб'єктивна сторона кримінального правопорушення, суб'єкт кримінального правопорушення;
- b) суспільна небезпечність кримінального правопорушення, протиправність, винність, караність, вчинення суб'єктом кримінального правопорушення;
- c) диференціація, індивідуалізація, криміналізація;
- d) законність, гуманізм, справедливість, диспозитивність.

5. Простий склад кримінального правопорушення – це склад:

- a) у якому присутні тільки пом'якшуючі обставини;
- b) у якому присутні тільки обтяжуючі обставини;
- c) у якому відсутні пом'якшуючі та обтяжуючі обставини;
- d) у якому відсутні тільки особливо обтяжуючі обставини.

6. Розбій (ст. 187 КК України) та бандитизм (ст. 257 КК України) є:

- a) матеріальним складом кримінального правопорушення;
- b) усіченим складом кримінального правопорушення;
- c) формальним складом кримінального правопорушення;
- d) формально-матеріальним складом кримінального правопорушення.

7. Умисне вбивство (ст. 115 КК України) та умисне тяжке тілесне ушкодження (ст. 121 КК України) є:

- a) матеріальним складом кримінального правопорушення;
- b) усіченим складом кримінального правопорушення;
- c) формальним складом кримінального правопорушення;
- d) формально-матеріальним складом кримінального правопорушення.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №2

Тема. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи

Вивчаючи тему, здобувачі повинні: знати критерії, з якими пов'язується початок і закінчення життя людини; поняття і види тілесних ушкоджень, критерії, що беруться до уваги при визначенні їх ступеня тяжкості; володіти інформацією про інші кримінальні

правопорушення з цього Розділу: кримінальні правопорушення проти здоров'я людини та кримінальні правопорушення, що ставлять у небезпеку життя і здоров'я людини; знати ознаки незаконного позбавлення волі та викрадення людини, володіти інформацією про осіб, які не можуть бути суб'єктом незаконного позбавлення волі та викрадення людини; правильно тлумачити термін «заручник»; вірно оцінювати законність угод, об'єктом яких виступає людина; знати об'єктивно-суб'єктивні характеристики протиправних діянь, пов'язаних з експлуатацією дітей та незаконним поміщенням до психіатричного закладу; знати, хто може виступати в якості потерпілих від цих кримінальних правопорушень, суб'єктами кримінальної відповідальності за вчинення кримінальних правопорушень даної групи; володіти інформацією про характеристики фізичного/психічного насильства, яке застосовується при скоєнні цих протиправних дій; ознаки, за допомогою яких з'ясовують питання про досягнення особою статевої зрілості, бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Питання для обговорення:

1. Поняття, кримінально-правова характеристика та види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.
2. Умисне вбивство. Характеристика складу.
3. Умисне тяжке тілесне ушкодження. Характеристика складу.
4. Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження. Характеристика складу.
5. Залишення в небезпеці. Характеристика складу.
6. Незаконне позбавлення волі або викрадення людини. Характеристика складу.
7. Експлуатація дітей. Характеристика складу.

Практичні завдання:

Завдання 1. Після чергової сварки зі своєю співмешканкою Грушиною, Зубко, знаходячись у нетверезому стані, схопив сокиру і з криком «Тобі не жити», ударив її по голові, заподіявши відкритий вдавнений перелом лобно-тім'яної кістки із пошкодженням речовини головного мозку. Згідно висновку судово-медичної експертизи, завдане тілесне ушкодження відноситься до категорії тяжких, небезпечних для життя. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Завдання 2. Вчителі однієї з київських шкіл під час зимових канікул привезли групу школярів у Карпати на екскурсію. Напередодні повернення додому вони вирішили піднятися у гори, не попередивши при цьому працівників пошуково-рятувальної служби. Через погані погодні умови двоє учнів відбилися від групи та не повернулися до табору. Вчителі вирішили не повідомляти про подію, і тільки на другу добу викликали рятувальників. Тіла учнів було знайдено на схилі однієї з гір, смерть настала у результаті переохолодження. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Завдання 3. Кримський з метою заволодіння автомашиною, що належала львівській геологорозвідувальній експедиції, вчинив напад на водія цієї машини Титла, у процесі якого мисливським ножом завдав сім ударів у шию і спину. Від одержаних ушкоджень Титло через декілька днів помер. Підробивши дорожнього листа, Кримський намагався перегнати автомашину до іншої області, але був затриманий. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Завдання 4. Федорів виховував разом із дружиною її сина від попереднього шлюбу – малолітнього Тараса. Із пасинком у нього склалися неприязні стосунки, останній неодноразово чув від чоловіка образи, нецензурні слова, відчував зверхнє ставлення та був битий. Чергового разу, після вжиття алкоголю, Федорів почав сварку із Тарасом, наніс йому удар долонею по обличчю, після чого став викручувати руки за спину, намагаючись зв'язати, спричинивши своїми діями фізичний біль. Вирвавшись, хлопець утік із хати. За деякий час потому у приміщенні сараю бабуся виявила повішеного Тараса, через вчасно надану допомогу життя дитини вдалося врятувати. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Завдання 5. Медична сестра хірургічного відділення лікарні Макух помилково ввела хворій замість гіпертонічного розчину розчин формаліну. Виявивши помилку, вона не

повідомила про неї лікарів, хвора померла. При своєчасному наданні кваліфікованої допомоги життя потерпілої могло б бути врятоване. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Завдання 6. Павлишин вирішив позбутися своєї тещі Дружиніної, з якою перебував у неприязних особистих стосунках. Працюючи на шахті майстром-підрильник, він заволодів необхідною кількістю вибухівки та виготовив саморобний вибуховий пристрій. Пристрій він поклав до валізи Дружиніної, яка мала намір поїхати до сусідньої області провідати рідну сестру. Вибух стався у купе потяга. Дружиніна та ще 3 особи загинули від отриманих травм на місці, 14 пасажирів було поранено, вагон – зруйновано. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Завдання 7. Фелик запропонував Нечипоруку піти оглянути колодязь біля свого будинковолодіння та підготувати усе необхідне для його очищення. Незважаючи на заперечення, що обидва перебувають у стані алкогольного сп'яніння та не можуть цим зайнятися, Фелик наполіг на своєму. Він обв'язав себе мотузкою та почав спускатися по кільцях у колодязь. Унаслідок обриву мотузки Фелик впав у колодязь, через недостатній розмір мотузки та значно більшу глибину колодязя Нечипорук не мав можливості йому допомогти. Злякавшись, Нечипорук пішов додому, залишивши Фелика, який помер від загального переохолодження організму та асфіксії через утоплення. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №3

Тема. Кваліфікація кримінальних правопорушень проти власності

Вивчаючи тему, здобувачі повинні: володіти інформацією про способи і види заволодіння чужим майном; знати, що може виступати в якості предмета кримінальних правопорушень проти власності; з якого моменту протиправне вилучення чужого майна є закінченим злочином; що розуміється під житлом, іншим приміщенням чи сховищем; розмежовувати суміжні склади кримінальних правопорушень, бути готовими при дачі відповіді до посилань на чинне кримінальне законодавство України і інші нормативно-правові акти, що стосуються цієї теми.

Питання для обговорення:

1. Поняття, кримінально-правова характеристика та види кримінальних правопорушень проти власності.
2. Крадіжка. Характеристика складу.
3. Грабіж. Характеристика складу.
4. Розбій. Характеристика складу.
5. Вимагання. Характеристика складу.
6. Шахрайство. Характеристика складу.
7. Умисне знищення або пошкодження майна. Характеристика складу.

Практичні завдання:

Завдання 1. Гуляючи увечері, 16-річні Васін, Леміш та Бачкур і 13-річний Пашкевич вирішили покататися та відімкнули з цією метою автомобіль Volkswagen Passat, який стояв у підвір'ї будинку. При цьому вони зламали замки, вибили одне бокове скло та пошкодили систему керування. Васін, який умів керувати, сів за кермо. Внаслідок сильної ожеледиці на дорозі водій не впорався із керуванням і автомобіль врізався у дерево, отримавши при цьому серйозні механічні пошкодження кузова. Злякавшись скоєного, підлітки відігнали машину на місце її попередньої стоянки. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Завдання 2. Кривоніс, знаходячись в гостях у своїх знайомих Мережкіних та скориставшись тим, що господарі вийшли до іншої кімнати, узяв з туалетного столика чоловічий годинник та золотий перстень, зав'язав їх у носову хустинку та викинув у вікно, що виходило на підвір'я. Він мав намір згодом їх забрати. Випадковий перехожий Марін, побачивши, що хтось викинув з вікна пакунок, підняв його та відніс додому. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Завдання 3. Паливода, виходячи останнім із купе потяга, знайшов забутий кимось із пасажирів шкіряний дипломат. Паливода взяв дипломат, привіз його додому, відкрив та знайшов там ділові папери ТОВ «Автосвіт», портмоне з особистими документами та грошима на суму 35 тис. гривень, мобільний телефон. Дипломат з діловими паперами він викинув у сміттєвий контейнер. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Завдання 4. Каменєв їхав у вагоні поїзду приміського сполучення та вийшов до тамбура, розраховуючи перекурити. Згодом до тамбура зайшов Буряков, який зажадав від Каменєва віддати наявні у нього гроші. Коли Каменєв відмовився виконати його вимогу та спробував повернутися назад до вагона, Буряков різким рухом здер з нього куртку, вихопив із внутрішньої кишені гаманець і потім, у процесі бійки, що зав'язалася між ними, виштовхнув Каменєва з потяга під укіс. Каменєв упав на купу піску та отримав легкі тілесні пошкодження. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

Завдання 5. Крамаров та Перебийніс, знаючи, що касир акціонерного товариства «Палада» повинен повертатися з міста із значною сумою грошей, домовилися про їх протиправне заволодіння. Коли касир на автомобілі під'їхав до селища, злочинці перегородили йому шлях та, погрожуючи макетом пістолета Макарова, запропонували віддати кошти. Однак грошей у касира не виявилось, оскільки банк в той день виплати не проводив. Розізлившись, Крамаров та Перебийніс побили касира, заподіявши йому тілесні ушкодження середньої тяжкості. Здійсніть юридичний аналіз ситуації.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Марін О. К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм. К.: Атіка, 2003. 224 с.
2. Кузнецов В. В., Савченко А. В. Теорія кваліфікації злочинів: підручник. К.: КНТ, 2007. 300 с.
3. Навроцький В. О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2009. 512 с.
4. Кваліфікація злочинів: Навч. посібник / За ред. О. О. Дудорова, Є. О. Письменського. К.: Істина, 2010. 430 с.
5. Устрицька Н. І. Кваліфікація повторності злочинів: монографія / Н. І. Устрицька. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2013. 216 с.
6. Дорохіна Ю.А. Злочини проти власності. Теоретико-правове дослідження : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 744 с.
7. Ус О. В. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації : лекції / О. В. Ус. Харків : Право, 2018. 368 с.
8. Основи кваліфікації злочинів : навч. посіб. / [М. І. Панов, І. О. Зінченко, О. О. Володіна та ін.] ; за заг. ред. М. І. Панова. Харків : Право, 2019. 378 с.
9. Злочини проти власності: правова кваліфікація і методика розслідування / Хавронюк М. І., Дудоров О. О., Луцик В. В., Задоя К. П., Карчевський М. В. Київ: Дакор, 2019. 448 с.
10. Тетарчук І. В. Теорія кваліфікації злочинів. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: ЦУЛ, 2020. 104 с.
11. Андрушко А. В. Теоретико-прикладні засади запобігання та протидії злочинам проти волі, честі та гідності особи: монографія. Київ: Ваіте, 2020. 560 с.
12. Теоретичні основи кваліфікації кримінальних правопорушень: навч. посібник / І. М. Сопілко, С. Я. Лихова, О. П. Куліков. Тернопіль : Осадча Ю. В., 2022. 188 с.
13. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України : у 2-х т. Т. 1 / за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. [3-тє вид., перероб. та доп.]. К. : Алерта ; КНТ ; Центр учбової літератури. 2009. 964 с.
14. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України : у 2-х т. Т. 2 / за заг. ред. П.П. Андрушка, В.Г. Гончаренка, Є.В. Фесенка. [3-тє вид., перероб. та доп.]. К. : Алерта ; КНТ ; Центр учбової літератури, 2009. 624 с.
15. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. Т.1 / за заг. ред. В. Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-тє вид., допов. Х.: Право, 2013. 376 с.
16. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. Т.2 / за заг. ред. В. Я. Тація, В.П. Пшонки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-тє вид., допов. Х.: Право, 2013. 1040 с.
17. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: Злочини проти власності / За ред. М. І. Хавронюка. Київ : ВД «Дакор», 2017. 448 с.
18. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. [10-е вид., перероб. та доп.]. К. : ВД «Дакор», 2018. 1360 с.
19. Кримінальний кодекс України. З постатейними матеріалами практики Європейського Суду з прав людини: наук.-практ. посіб. / уклад.: Туркот М. С., Столітній А. В., Шмаленя С. В., Снігар М. І. та ін.; за заг. ред. Столітнього А. В. К., Норма права, 2022. 1104 с.
20. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / За заг. ред. Копотуна І. М. Київ: «К Н Т», 2023. 932 с.
21. Кримінальне право України (Загальна частина) : збірник задач: практикум / укл. К. В. Катеринчук, О. Л. Беспаль, Мороз І. О. Київ : Видавництво Ліра-К, 2019. 80 с.
22. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [А. А. Васильєв, Є. О. Гладкова, О. О. Житний та ін.] ; за заг. ред. проф. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 428 с.
23. Савченко А. В., Шуляк Ю. Л. Кримінальне право України. Загальна частина (у

схематичних діаграмах). К.: ЦУЛ, 2020. 156 с.

24. Кримінальне право України. Загальна частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, О. Д. Комаров, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. 4-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 238 с.

25. Вереша Р.В. Кримінальне право України на сучасному етапі. Загальна частина. Навчальний посібник. Київ: Алерта, 2022. 612 с.

26. Вереша Р. В. Кримінальне право України (Загальна частина): Практикум дистанційного навчання. Навчально-методичний посібник. Вид. 2-ге перероб. та доповн. Київ: Алерта, 2022. 186 с.

27. Вереша Р. В. Кримінальне право України. Загальна частина. Вид. 9-те, перероб. та допов. Київ: Алерта, 2023. 576 с.

28. Фесенко Є. В. Кримінальне право України. Особлива частина. Відповідальність за злочини транснаціонального характеру: Навчально-методичний комплекс / Є. В. Фесенко. К.: Алерта, 2019. 70 с.

30. Кримінальне право України. Особлива частина: підручник / В. В. Сухонос, Р. М. Білоконь, В. В. Сухонос (мол.) / за заг. ред. доктора юрид. наук, проф. В. В. Сухоноса. Суми : ПФ «Видавництво «Університетська книга», 2020. 672 с.

31. Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / Попович О. В., Томаш Л. В., Латковський П. П., Бабій А. Ю. Чернівці, 2022. 319 с.

32. Кримінальне право України. Особлива частина : посіб. для підгот. до заліків та іспитів / В. І. Тютюгін, М. А. Рубашенко ; відп. ред. В. І. Тютюгін. 5-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2022. 188 с.